

**NUORISO-
TAKUUSTA
TOIMEEN**

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Nuorisotakuusta toimeen

LOPPURAPORTTI

OULU

Sisällysluettelo:

Johdanto.....	3
Nivelvaiheen opinto-ohjauksen kehittäminen Oulussa.....	5
Toimiminen yhtenä aikuisena nuorelle.....	10
Yrittäjyyskasvatus.....	14
Työelämäluotsit.....	15
Opettajien ja yrittäjien verkostoitumistilaisuus.....	19
Demola TET malli.....	20
Kohti työelämää -koulukiertue.....	22
Loppusanat.....	23
Kiitokset.....	24

Johdanto

Jyrki Kataisen hallitus lanseerasi hallituskautensa aikana nuorisotakuun asettaen sille vaativia ja selkeitä tavoitteita. Kataisen hallitusohjelmakirjauksen myötä myös Oulussa aloitettiin nuorisotakuutyön uudenlainen kehittäminen. Vuosien 2013 ja 2014 aikana järjestettiin lukuisia seminaareja, työpajoja ja kehittämispäiviä koskien nuorisotakuun kehittämistyötä. Yhteistyössä olivat mukana Oulun kaupungin virkamiesten ja päättäjien lisäksi kolmannen sektorin toimijat, yritykset, valtion hallinnon nuorisotakuutoimijat, alueelliset viranomaiset, koulutuksen järjestäjät, erilaisissa nuorisotakuuhankkeissa toimivat ja muut yhteistyökumppanit. Syntynyt verkosto oli hyvin laaja ja monipuolinen.

Tämän yhteistyön kautta syntyi toimenpide-ehdotuksia ja tavoitteita, joiden kautta nuorisotakuutyötä tulisi kehittää. Niinpä toimijat tarttuivat tuumasta toimeen ja asioita laitettiin käytännössä vireille. Yhtenä keskeisenä sisällöllisenä kehittämishankkeena synnytettiin Nuorisotakuusta toimeen ESR-hanke. Hankkeen sisällöt saivat esittely- ja valmisteluvaiheessa erittäin positiivisen vastaanoton päättäjiltä ja rahoittajilta.

Kolmivuotisen hankkeen sisältöjen työstäjäksi pystyttiin palkkaamaan projektipäällikkö ja projektityöntekijä. Lisäksi hankkeen taustalla työtä koordinoi Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden nuorisotakuun projektipäällikkö. Lisääkin työntekijöitä olisi tarvittu, mutta budjetti asetti omat tiukat raaminsa. Toisaalta pienen henkilöstömäärän johdosta hankkeen aikana oli välttämätöntä hyödyntää olemassa olevaa perustyötä, joka sinänsä oli hyvä asia. Näin kehittämistyö nivoutui aidosti käytäntöön koko hankkeen ajan.

Hankkeen käytännön ratkaisut: Nopo-työ, yhden aikuisen tuen malli, työelämäluotsitoiminnan kehittäminen, koulukierrokset, yrittäjien kanssa tehtävä yhteistyö, täysin uudenlaiset TET (työelämään tutustuminen) – mallit ja muut ratkaisut etenivät nopeasti käytäntöön. Työ kohdentui vahvasti suoraan asukkaiden, opiskelijoiden, yrittäjien ja muiden tarpeisiin.

Hankkeen työ nivoutui myös tiiviisti Valtiovarainministeriön kuntakokeiluhankkeeseen. Sen yhtenä sisältönä oli nuorisotakuutyö, jossa hanke ja Oulun kaupunki näyttäytyi aktiivisena kehittäjänä ja toimijana.

Nuorisotakuusta toimeen - hanke löysi selkeän ja vahvan paikkansa Oulun kaupungin ja alueen nuorisotakuutyössä. Uudet ratkaisut ja toimintamallit voidaan mallintaa ja skaalata laajasti käytäntöön, jos niin halutaan. Tämä onkin keskeinen ja tärkeä asia hankkeen päättyessä.

Timo Kettunen

Nuorisotakuun projektipäällikkö

Nuorisotakuusta toimeen

Hankkeen tavoitteena oli kehittää uusia toimintamalleja Sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelutuotantoon, jotka ennaltaehkäisevät nuorten syrjäytymistä ja edistävät nuorisotakuun toteutumista. Tavoitteena oli kehittää uudenlaista nuoren tuen mallia; yhden aikuisen tuen mallia. Muita tavoitteita oli mm. tiivistää yritysten ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä, vahvistaa nuorten osallisuutta, tehostaa tutkintojen läpäisyä ja vahvistaa yrittäjyyskasvatusta käytännön tasolla.

Nivelvaiheen opinto-ohjauksen kehittäminen Oulussa

Nivelvaiheen opinto-ohjauksen tavoitteena on vahvistaa nuoren saamaa tukea siirryttäessä yläasteelta jatko-opintoihin. Nivelvaiheen opinto-ohjausmallissa työskentely nuoren kanssa alkaa 8. luokalla ja tuki jatkuu toisen asteen opintojen päätösvaiheeseen asti.

Hankkeen aikana työskentely nuorten kanssa aloitettiin hankkeen kestosta johtuen 9. luokan syksyllä ja hankkeen aikainen kokeilu päättyi ammatillisten opintojen 1. vuoden jouluna. Hankkeen aikana nivelvaiheen opinto-ohjausta ovat toteuttaneet opinto-ohjaajat Merja Airaksinen ja Päivi Sarkkinen Oulun palvelualan opistolta. Nopo-ohjauksessa on ollut mukana viisi Oulun perusasteen koulua.

Nivelvaiheen opinto-ohjaajat toimivat perusopetuksen opinto-ohjaajan tukena ja perusopetuksen yläkouluiikäisten oppilaiden toisena opinto-ohjajana. Nivelvaiheen opinto-ohjaus tuo uudenlaisen toimintatavan ja lisäresurssin nuoren tukemiseen ja ammatinvalintaan. Mallin tavoitteena on tukea oppilaan ammatinvalintaa ja parantaa mahdollisuuksia päästä haluamaansa jatko-opiskelupaikkaan. Tavoitteena on myös tukea tutkintojen läpäisyä ja ehkäistä niiden keskeytymistä.

NOPO

Nopo toimii yhtenä aikuisena nuorelle. Nuoret aloittavat Nopo:ssa 9.luokan syksyllä ja Nopo jatkaa heidän kanssaan nivelvaiheen yli ja jatko-opintojen ensimmäisen vuodenjoulukuun asti.

- *Toimii yhteistyössä peruskoulun opinto-ohjaajan kanssa ja tuo uudenlaisen toimintatavan ja lisäresurssin nuoren tukemiseen ja ammatinvalintaan.*
- *Koordinoi oppilaan tukipalveluita ja ohjaa niiden pariin.*
- *Tukee nuorta TET-jaksolla*
- *Järjestää tutustumismahdollisuuksia työelämäverkostoonsa kuuluviin yrityksiin.*
- *Tukee nuorta toiselle asteelle siirryttäessä, etteivät opinnot pääse keskeytymään.*
- *Tukee nuoren arjenhallintaa ja työelämävalmiuksia.*
- *Tekee yhteistyötä toisen asteen oppilaitoksen opinto-ohjaajan kanssa.*
- *Jatkaa syyslukukauden ajan myös sellaisen oppilaan kanssa, joka jäi vaille opiskelupaikkaa. Nopo tukee toimenpiteitä, jotta jatkossa halutulle alalle pääsy mahdollistuu.*

Nivelvaiheen opinto-ohjaukseen perusasteella osallistuville nuorille tehtiin kysely heidän kokemustensa kartoittamiseksi keväällä 2017. Vastanneista nuorista 91 % piti hyödyllisenä tutustumisia oppilaitoksiin. 79 % nuorista koki saaneensa nivelvaiheen opinto-ohjauksen avulla lisää tietoa ammateista ja aloista sekä 66 % vastanneista koki saaneensa tarvittavaa tietoa koulutusaloista. Kyselyyn vastanneet nuoret kokivat myös saaneensa nopeilta tukea TET-paikan ja kesätyön hankintaan, arjen hallintaan ja työelämän pelisääntöihin.

90 % kyselyyn vastanneista nuorista koki, että nivelvaiheen opinto-ohjauksen johdosta jatko-opintosuunnitelmat ovat selkeytyneet. Nuorista vain 29 % koki tapaamisten määrän olleen riittävä. Vastauksista voidaan päätellä, että nuorilla on suuri tarve henkilökohtaiseen tukeen perusasteen loppuvaiheen aikana, jolloin on tehtävä päätöksiä jatko-opintojen suhteen.

Vapaassa palautteessa nuoret arvostivat mahdollisuuksia päästä tutustumaan myös kauempana Oulusta oleviin oppilaitoksiin. Nivelvaiheen opinto-ohjaajat saivat positiivista palautetta ja nuoret kokivat hyväksi, että yksi henkilö perehtyy nuoren asioihin tarkemmin. Nuoret kokivat, että nivelvaiheen opinto-ohjaus on hyväksi niille nuorille, joilla tulevaisuuden suunnitelmat eivät ole selkeät.

Nopo-opinto-ohjaajien kokemuksia

Nopo-ohjaajilla on ollut ohjauksessa mukana 56 nuorta. Yhteistyö Nopo-koulujen kanssa on ollut hyvää ja positiivista. Nopo-oppilaat ovat olleet mukavia ja sekä vanhemmat, että nuoret ovat olleet motivoituneita olemaan mukana Nopo-palvelussa.

Nopo-ohjaajien tehtävinä on ollut mm. toimia yhteistyössä peruskoulun opinto-ohjaajan kanssa ja toimia lisäresurssina nuoren tukemiseen ja ammatinvalintaan liittyen. Nopot ovat olleet mukana yhteishaun toimenpiteiden lisäksi mm. kesätyönhakemisen ohjauksessa, sekä järjestäneet Nopo-oppilaille vierailuja muilla paikkakunnilla oleviin oppilaitoksiin ja niiden koulutusaloihin (muut ammattiin tutustumiset ovat toteutuneet oman ryhmän mukana). Tähän liittyen on tehty vierailuja eri oppilaitoksiin, kuten Oulun seudun ammattiopiston eri yksiköihin (Oulu, Muhos, Taivalkoski, Kempele), Luovin eri yksiköt (Kempele, Liminka, Oulu, Muhos), Peräpohjola Opisto, Tornio, Santasport Lapin Urheiluoipisto, Rovaniemi, Rovala -opisto, Rovaniemi, Oulun Palvelualan Opisto, Haapaveden Opisto, Valmentava lukio Kastelli, Valteri Terväväylä, Ruukin maaseutuopisto, Pudasjärven lukion ilmailulinja.

Nuorten yksilöhaastattelut sujuivat hyvin ja avoimesti. Palvelun alussa alan valinta ei oppilailla ollut selkiytynyt. Osalla oppilaista oli myös hankala valita opiskelupaikkaa useista vaihtoehdoista. Myös erilaiset, oppimiseen liittyvät vaikeudet, syrjäytymisuhka ja erilaiset terveydelliset rajoitteet aiheuttivat ongelmia koulussa ja tulevaisuuden suunnittelussa.

Oppilaiden kanssa tehdyt ammatinvalintaan suuntaavat haastattelut, työpaikka- ja oppilaitosvierailut ovat parantaneet nuorten aktiivisuutta ja osaamista tehdä yhteisvalinnassa oikeansuuntaisia valintoja tulevan jatko-opiskelupaikan suhteen. Huoltajien tapaamiset sujuivat myös hyvin ja niissä päästiin keskustelemaan oppilaan ongelmista ja oppilaan tulevaisuuden suunnitelmista opintojen ja työn suhteen.

Nopo-ohjaajat pitivät tunteja oppilaitoksissa aiheina mm. ammattilukio ja työpaikkahaastattelut, työhakemus sekä toiselle asteelle hakeminen ja sitä kautta ammatillinen koulutus. Nopo-ohjaajat ovat järjestäneet tutustumismahdollisuuksia työelämäverkostoonsa kuuluviin yrityksiin TET-paikkojen hakemisvaiheessa. Palvelussa tuotettiin tietojen siirtoa ja tapaamisia toisen asteen oppilaitoksiin, kuten yhteydenottoja opinto-ohjaajiin, ryhmäohjaajiin ja oppilaisiin. Yhteistyötä ja tapaamisia tehtiin myös muiden toimijoiden mm. Byströmin talon, Metsola -lastenkodin, REDi64:n, vanhempien ja huoltajien kanssa. Oppilaita avustettiin muutoksissa ja siirroissa eli, kun oppilas on halunnut vaihtaa oppilaitosta tai oppilas ei ole lähtenyt jatko-opintoihin ollenkaan. Lisäksi on ollut HOJKS-palavereja ja koulutuskokeiluja.

suurin osa Nopo-ohjauksessa olleista nuorista sijoittui syksyllä 2017 opiskelemaan ammatillisiin oppilaitoksiin. Valtaosa opiskelijoista aloitti opinnot Oulun seudun ammattiopistossa, mutta opiskelijoita lähti myös muille paikkakunnille. Osa nuorista aloitti lukio-opinnot, osa nuorista on Valmassa ja kymppiluokalla.

*Nopo-ohjaajat **Merja Airaksinen** ja **Päivi Sarkkinen***

Toimiminen yhtenä aikuisena nuorelle

Hankkeessa kehitettiin ns. Yhden aikuisen tuen-mallia, jossa tukea tarvitsevat nuoret saavat rinnalleen yhden aikuisen, joka auttaa ja tukee nuorta eri tilanteissa eikä nuori joudu toimimaan yksin monien eri organisaatioiden ja viranomaisten kanssa. Yksi aikuinen on nuorta varten ja tukee nuorta matkalla itsenäisyyteen ja aikuisuuteen.

Mallin tavoitteena on selkiyttää ja johdonmukaistaa nuoren tuen polkua. Nuorten ohjaus työtä tehdään monella eri saralla, niin nuorisotyössä kuin sosiaalityössä, työvoiman palvelukeskuksissa, kouluissa kuin oppilaitoksissa. Usein nuoren saama tuki kuitenkin päättyy liian aikaisin esimerkiksi nivelvaiheessa, nuoren aloittaessa opinnot tai työpajajakson, sairasloman alkaessa tai opintojen keskeytyessä. Nuoren elämänhallinnan kannalta olisi tärkeää, että nuoren saama

tuki jatkuisi vähintään nivelvaiheen yli. Myös sairaslomalla oleva nuori voi tarvita tukea, jotta löytää arkeensa riittävästi mielekästä tekemistä ja kuntoutuminen kohti työelämää voi alkaa. Mallilla pyritäänkin ratkaisemaan ne haasteet, jotka liittyvät tuen pirstaleisuuteen ja lyhytkestoisuuteen. Yhden aikuisen tuen mallin tavoitteena on vähentää niitä syrjäytymisiä, joissa jäädytään opintojen, työelämän ja eri toimijoiden tuen ulkopuolelle.

Yhtenä aikuisena voi toimia kuka tahansa nuoren tuen parissa työskentelevä aikuinen. Vastuuhenkilö valitaan tuen tarpeen perusteella. Nuori määrittelee Yhden aikuisen kanssa tavoitteet ja sopii yhteisistä toimenpiteistä, joita kohti lähdetään yhdessä työskentelemään. Yhden aikuisen tuen mallissa tuki on pitkäkestoisempaa kuin perinteisessä ohjauksessa.

Yksi aikuinen pitää yhteyttä lapsen/nuoren huoltajiin lain edellyttämällä tavalla, nuoren suostumuksella. Tavoitteena on saada myös perhe ja nuoren muut läheiset mukaan työskentelyyn ja tukemaan nuoren elämänhallintaa.

Tavoitteena Yhden aikuisen tuen mallissa on, että nykyisillä resursseilla saadaan aikaan vaikuttavampia tuloksia, kun palvelujen päällekkäisyyksiä ja nuoren tuen sirpaleisuutta vähennetään toimintamallia ja -kulttuuria, tehtävänkuvia ja yhteistyömuotoja muuttamalla ja kehittämällä. Resurssien käyttö tehostuu, kun tuki organisoidaan selkeämmin ja oikea-aikaisesti.

Miten toimitaan?

- *Toiminnan lähtökohtana on luottamuksellinen suhde nuoreen*
- *Mallin keskiössä on entistä tiiviimpi moniammatillinen yhteistyö, sekä eri toimijoiden vastuiden selkeyttäminen.*
- *Yksi aikuinen määrittelee nuoren kanssa tavoitteet ja sopii nuoren kanssa yhteisistä toimenpiteistä.*
- *Tuen kesto on pidempi kuin perinteisessä ohjauksessa.*
- *Yksi aikuinen pitää yhteyttä nuoren huoltajiin.*
- *Nykyisillä resursseilla saadaan aikaan vaikuttavampia tuloksia.*

Nuorisotakuusta toimeen hankkeessa Yhden aikuisen tuen mallia kokeilivat toisen asteen koulukuraattorit ja psykologit, sekä etsivät nuorisotyöntekijät. Asiakkuuksia oli kuraattoreilla 13 ja tapaamisia nuorten kanssa 39 kpl. Psykologeilla asiakkuuksia oli 9 ja tapaamisia 63 kpl.

Yhden aikuisen tuen mallin työskentely kuraattoreiden ja psykologien näkökulmasta:

Nuorten kanssa työskentely aloitettiin monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisella oppilaitoksissa syksyllä 2015, jossa selvitettiin opintojen tilanne, pedagoginen tuki opintojen eteenpäin saattamiseksi, sovittiin tehtävistä ja tiedonkulusta, sekä seurannasta. Kokoontumisissa nuoret olivat itse aktiivisesti mukana. Nuorille annettiin lyhyen aikavälin tehtäviä liittyen opintoihin, taloudellisen tilanteen selvittämiseen ja hoidon tarpeen arviointiin opiskeluterveydenhuollossa. Oppilaiden kanssa sovittiin lukujärjestyksen lomaan joustavasti lyhyitä tapaamisia, joissa nuoren asioiden eteneminen varmistettiin.

Kuraattoreiden ja psykologien käytännön työtehtävät Yhden aikuisen tuen mallissa olivat mm. seuraavanlaisia: Keskustelukäyntejä, verkostotapaamisia, perhetapaamisia, kontaktointia jatko-opintoihin ja työpajakeskukseen, ohjausta asioiden hoitoon, yhteyden pitoa yo-kirjoitusten aikana, saattaen vaihtaa -tapaamiset, suunnitelmat toiseen oppilaitokseen siirtymiseksi, yhdessä asetettujen tavoitteiden seuranta.

Työntekijöiden kokemuksia tuen merkityksestä:

”ymmärrys yhteisestä asiasta nuoren tilanteessa on lisääntynyt”

”Tiettyjen nuorten kohdalla työntekijä ottaa organisatorisemman roolin automaattisesti, kun koulusta ja tapaamisilta poisjäämisen herkkyyt selviää asiakkuuden aikana. Nuori pysyy jaloillaan tuettuna paremmin.”

”Nuoren tilannetta jäsennetään yhdessä monialaisesti, jolloin on saatu erilaisia vaihtoehtoja ja etappeja nuoren polulle.”

”Nuorella on tiedossa, että jos ei onnistu jatko-ohjauspaikassa, aina voi saada apua uudelleen suunnitteluun.”

Vaikutus omassa työssä

”Ehkä olen vienyt sinnikkäämmin nuoren kanssa hänen asiaansa eteenpäin.

”Näen siis Yat-mallin kaltaisen työn osana meidän ja kaikkien muidenkin viranomaisten työtä, mutta muun verkoston on aktivoituttava työhön.”

”Sitoutuminen nuoren tilanteen ajamiseen ehkä voimistui.”

Etsivien nuorisotyöntekijöiden Yhden aikuisen tuen mallin työ:

Etsivillä nuorisotyöntekijöillä asiakkuuksia oli yhteensä 46 ja tapaamisia nuorten kanssa oli keskimäärin 12/työntekijä. Käytännön työtehtävät olivat hyvin monenlaisia ja tässä joitain niistä toimenpiteistä joita työntekijät tekivät nuoren kanssa: Keskustelu, motivointi, tsemppaus, neuvonta ja ohjaus. Ryhmätoiminta, tutustumiskäynnit, verkostotyöskentely, lomakkeiden täyttöä, palveluohjaus, Kouluhakemuksien teko, työnhakijaksi ilmoittautuminen, toimeentulotukihakemuksen teko. On käyty yhdessä työpaikalla, mielenterveystoimistossa, keskusteltu vanhemman kanssa kahden ja nuoren kanssa yhdessä, on ohjattu terveysterveystoimintoihin ja starttipajalle, varattu aika sosiaali-ohjaajalle, saateltu toimintaterapeutille. On myös tehty kotikäyntejä ja käyty tutustumassa kouluun ja tehty yhteishaku jne.

Asiakkuuksien päätyttyä nuoret sijoituivat mm. opiskelamaan OSAO:lle ja Valmaan, Luoville, Oulun aikuiskoulutuskeskukseen ja lukioon. Myös kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun ja töihin vapaille työmarkkinoille sijoittui nuoria. Myös mielenterveyspalveluihin ja toimintaterapeutille on ohjattu nuoria.

Yrittäjyyskasvatus

Nuorisotakuusta toimeen -hankkeessa kehitettiin useampia malleja tukemaan käytännön yrittäjyyskasvatusta. Heti hankkeen alussa aktivoitiin Sivistys- ja kulttuuripalveluiden työelämäluotsitoiminta. Vuoden 2016 aikana kokeiltiin uudenlaista TET-mallia ns. Demola tet-toimintaa. Kohti työelämää koulukiertue starttasi ensimmäisen kerran Pateniemen lukiolla maaliskuussa 2016. Opettajien ja yrittäjien yhteistyön tukemiseksi aloitettiin aamiaistreffien järjestäminen.

Työelämäluotsit

Työelämäluotsit ovat työelämän edustajia ja yrittäjiä, jotka kertovat nuorille työelämästä ja yrittäjyydestä oman tarinansa kautta. Opettaja voi kutsua työelämäluotsin oppitunnille, tai ehdottaa vaikkapa vierailua työelämäluotsin toimipisteessä.

Työelämäluotsi

- Ottaa koululaisia vierailulle yritykseen. Kertoo työelämästä ja yrittäjyydestä oman tarinansa kautta.
- Toimii neuvonantajana nuorten harjoitusyrityksissä.
- Auttaa koulua yrittäjyyskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Tarjoaa yrityksensä oppimisen uudeksi ympäristöksi.
- Antaa nuorille vinkkejä työnhakuun.
- Tuo yrityksestä ideoita työstettäväksi.

Työelämäluotsi-toiminta on käytännön yrittäjyyskasvatusta, jonka avulla nuoret tapaavat työelämäedustajia ja kuulevat, millaista työtä kyseisellä alalla todellisuudessa tehdään ja millaista on toimia yrittäjänä. Parhaimmillaan luotsin vierailu voi herättää nuorena kipinän kyseistä alaa tai yrittäjyyttä kohtaan.

Työelämäluotsi-toiminta perustuu yritysten omaan haluun ja vapaaehtoisuuteen olla mukana tukemassa koulujen yrittäjyyskasvatusta. Luotsit ovat mm. käyneet kouluilla kertomassa omasta alastaan ja omaa yrittäjätarinaansa, sekä kertomassa työelämästä mm. ennen tet-jaksoja. Luotsit ovat myös osallistuneet koulujen työelämäpäivien järjestämiseen, tarjonneet mahdollisuuden vierailuun yrityksessään ja paljon muuta, vain mielikuvitus on rajana koulujen ja työelämän yhteistyölle.

Yrittäjän näkökulma työelämäluotsitoiminnasta:

"Työelämäluotsit ovat työelämän edustajia ja yrittäjiä, jotka kertovat nuorille työelämästä ja yrittäjyydestä oman tarinansa kautta. Opettaja voi kutsua työelämäluotsin oppitunnille, tai ehdottaa vaikkapa vierailua työelämäluotsin toimipisteessä."

Alkulauseessa on ytimekäs kuvaus siitä, mitä Työelämäluotsi on. Haluan tässä muutamalla sanalla valottaa kokemuksiani ja pohdintoja yrittäjyyden eri näkökulmista.

Monenkirjavat lähtökohdat

Suomalainen yrittäjyys jakaantuu erityyppisiin yritysypäristöihin. Valtaosa Suomen yrityksistä on mikroyrityksiä ja siitakin joukosta vielä reilusti yli puolet on yksinyrittäjiä. On myös merkittävä määrä suurempia yrityksiä, jotka puolestaan työllistävät runsaasti.

Suuremmasta yrityksestä tuleva luotsi on usein esimiestason henkilö, jolla on hyvä näkemys työpaikkansa arkipäivän pyörittämisestä ja siellä olevista tehtävistä. Palkkatyöntekijänä hän saa yleensä palkan myös luotsitoiminnan ajalta.

Mikro- ja pienyritykset, yksinyrittäjiäkään unohtamatta lähettävät lähes aina itse yrittäjän työelämäluotsiksi. Yrittäjällä on luonnollisesti syvällisempi näkemys yrityksensä toiminnasta. Arki on ymmärrettävästi erilainen ja moniulotteisempi. Kun yrittäjä on luotsina, hän menettää normaalit ansiotulonsa siltä ajalta, koska kukaan ei ole yrityksessä tekemässä hänen töitään. Monelle yrittäjälle voikin olla liian haasteellista sitoutua yritystoiminnan ulkopuoliseen toimintaan ellei sisäistä sitä sen luontevaksi osaksi.

Mitä Yritys saa ja vastaavasti luovuttaa Työelämäluotsina ollessaan?

Yrityksen näkökulmasta hyöty on aina immateriaalista koosta riippumatta:

- Yrityksen ulkoinen tunnettavuus paranee, imago.
- Yritys täyttää yhteiskunnallista vastuutaan myös näkyvästi.
- Panostaa tulevaisuuden rekrytointiin.
- Tukee Yrittäjyyskasvatusta.
- Täyttää omaa arvomaailmaansa käytännön sitoutumisella.
- Luo yrittäjyyden ymmärrystä ja hyväksyntää yhteisössä.
- Tukee arvokkaasti yhteiskunnallista valmiutta nuorilla.
- On liikkeellä puhtaasti yhteisen edun nimissä.

Edellä kuvattuja ei kannata vääntää yrityksen koosta riippuviksi. Jokaiselle riittää jotain näkökulmaa sopivasti tulkittuna.

Oltuani mukana koko hankkeen ajan työelämäluotsitoiminnassa olen huomannut, että yhteinen koordinaattori opetustoimen ja yritysten väliin tarvitaan, verkostoon täytyy kuulua kaiken kokoisia yrityksiä / yrittäjiä, sidosryhmät tärkeitä linkkejä, työelämäluotsitoiminta ja sen koordinaatio tulisi vakiinnuttaa, yhtenäinen kokonaisuus yrityskylän kanssa kannattaisi myös harkita.

Jorma Ketola,
yrittäjä ja työelämäluotsi

Opettajien ja yrittäjien verkostoitumistilaisuus

tai tutummin **aamiaistreffit** -niminen tilaisuus on Business Oulun kanssa yhdessä järjestetty tilaisuus koulu-yritysyhteistyöstä kiinnostuneille opettajille ja yrityksille. Treffejä on pyritty järjestämään kaksi kertaa vuodessa, aina kevät- ja syyslukukaudella. Tilaisuuden antia ovat olleet mm. yrittäjyyskasvatuksen paikalliset ja valtakunnalliset kuulumiset, yhdessä jaetut hyvät käytänteet ja kokemukset koulu-yritysyhteistyöstä, sekä työpajatyöskentely ja ideointi.

Palautetta treffeiltä:

- *Aivan mahtavia tapaamisia. Kummallakin kerralla olen saanut valtavan määrän sekä ideoita että potentiaalisia yhteistyökumppaneita. KIITOS!*
- *Hyvä idea! Tällaisia verkostoitumismahdollisuuksia lisää ja useammin. Toivoisin vielä aktiivisempaa osallistumista yrityksiltä, onko olemassa yhteistyöhaluisia firmoja?*
- *Ihana innostava ilmapiiri on kuin lääkettä arjen harmauteen.*
- *Kiitos hyvin järjestetystä tapahtumasta, rento ja mukava ilmapiiri! Varmasti ideoita syntyi puolin ja toisin. Tila oli toimiva ja hyviä konkreettisia esimerkkejä opettajilta yhteistyöstä*

Demola TET mallissa

kehitettiin uudenlaista tet-mallia. Mallin kehittämisessä toimi viisi Oulun kaupungin peruskoulua yhteistyössä hankkeen kanssa. Mallia kehitettiin yhdessä Demola Oulun kanssa, josta nimikin luonnollisesti syntyi. Demola Tet-jaksoa kehoitettiin kevät- ja syyslukukaudella 2016. Tet-jakso koostui yksittäisistä Tet-päivistä joita oli 6-8 kpl lukukaudessa. Päivien teemoina olivat mm. Luovuuden ja innostuneisuuden herättelyä, harjoiteltiin rohkeutta ja esiintymistä, innovoitiin omia tuoteideoita. Luova laboratorio vastasi nuorille tarkoitettua ohjelmasta. Lisäksi nuoret tutustuivat erilaisiin oppimisympäristöihin kuten FabLab, Tellus, 3D-Cave, Oulun yliopiston tiedekuntiin, Business Kitcheniin ja Demola Ouluun. Demola Tet-jakson palaute, sekä opinto-ohjaajilta, että oppilailta oli erittäin positiivista. Nuoret kokivat olleensa merkityksellisiä ryhmän jäseniä ja useasta eri koulusta koottu ”monialainen” tiimi koettiin hyväksi toimintamalliksi. Lisäksi nuoret kokivat, että tet-jakso lisäsi ymmärrystä uusien ideoiden kehittämiseen liittyvistä toimintamalleista ja tet-workshopit tuottivat positiivisia tunteita luovuuden ja luovan toiminnan merkityksestä.

Demola–TET:

- Tet-jakso toteutetaan yksittäisinä workshop-tyyppisinä päivinä.
- Hankkeen nuoret ovat soveltuvin osin mukana ja osallisena Demolan toiminnassa muiden opiskelijaryhmien kanssa toteutettavissa aktiviteeteissa ja workshoppeissa.
- Nuoret osallistuvat myös soveltuvin osin eri Demola-tiimien työskentelyyn tasavertaisena ideoiden tuottajana, validoijana ja kehittämistyöhön osallistuvina yksilöinä yhdessä kahden korkeakoulun opiskelijoista kootuissa tiimeissä.
- Tiimien kieli on pääsääntöisesti englanti.
- Demola TET nuorille järjestetään myös omaa räätälöityä ohjelmaa. Tarkoittaa käytännössä Luovan laboratorion asiantuntijoiden vetämiä workshoppeja ”buustaamaan” nuorten luovuuden ja innostuneisuuden herättämistä, oman osaamisen ja innovaatiokyvykkyyden arvostamista.
- Tet-nuoret pääsevät kiinni ja osalliseksi Business kitchenin ja yliopistoin Tellus-ympäristöihin, joissa molemmissa on vahva innovaatio-, yhteisöllisyys, start-up- ja muu asiantuntija ja yrittäjäyyskulttuuri.
- Toiminta arvioidaan opinto-ohjaajien kanssa yhdessä suunniteltujen arviointikriteerien pohjalta.

Kohti työelämää -koulukiertueen

idea lähti siitä, kun hankkeessa mietittiin miten nuorisotakuuta tehtäisiin käytännössä tunnetuksi nuorten parissa. Yhdessä opinto-ohjaajien kanssa ideoitiin koulukiertuetta, jonka avulla voidaan tuoda kouluille käytännön työkaluja työelämätaitojen vahvistamiseksi. Kohti työelämää -koulukiertue sisältää kolme työpajaa: CV-työpajan, videoprofiilityöpajan ja työhaastattelutyöpajan. Näiden lisäksi kiertueella on tehty tunnetuksi mitä nuorisotakuu tarkoittaa ja tuotu esille nuorille kuuluvia palveluita Byströmin nuortenpalveluiden toimesta. Keväällä 2017 kiertueen teemana oli kesätyöseteli ja nuorilla oli mahdollisuus osallistua kesätyöpaikkahaastatteluun. Kiertueen työpajojen toteutuksessa on ollut mukana oman alansa ammattilaisia. Hankkeen aikana koulukiertue kiersi yhdeksän Oulun kaupungin ylläpitämää lukiota. Niissä kouluissa, joissa perusaste toimi samoissa tiloissa, niin myös koulun 9lk osallistuivat työpajoihin.

Loppusanat

Olen ylpeä ja iloinen siitä, että Nopo-malli sai siivet alleen ja jatkuu hankkeen jälkeenkin. Myös hankkeessa kehitetyt yrittäjyyskasvatuksen mallit, sekä yhden aikuisen tuen malli ovat varsin toimivia ja käyttökelpoisia. Opettajien ja yrittäjien treffit toteutuvat jatkossakin Sivistys- ja kulttuuripalveluiden ja Business Oulun järjestäminä. Hankkeen kolmen suuren kokonaisuuden lisäksi järjestimme Nuorille töitä! -kampanjan keväällä 2015, jonka avulla työllistettiin 142 nuorta, olemme olleet myös mukana Työelämään ja Paikka haltuun tapahtumien toteutuksessa, järjestimme useita kiitettyjä koulutuksia nuorisotakuutoimijoille, lisäksi työryhmän avulla mallinnettiin maahanmuuttajanuorten palveluohjaus Sivistys- ja kulttuuripalveluissa ja tehtiin paljon muita pieniä, mutta tärkeitä asioita, joilla edistettiin nuorisotakuun toteutumista.

"Meistä itsestämme tuntuu, että tekemme ovat vain pisara meressä. Mutta ilman tuota pisaraa meri olisi pienempi." – Äiti Teresa

Nuorisotakuusta toimeen -hankkeen projektipäällikkö

Pauliina Pernu

MEILLÄ ON
NUORIA
TÖISSÄ

Kiitokset:

Projektityöntekijöille Tuija Auviselle ja Kosti Pasaselle, nuorisotakuun projektipäällikölle Timo Kettuselle, Nopo-opinto-ohjaajille Merjalle ja Päiville ja OPAO:n väelle, toisen asteen koulukuraattoreille ja psykologeille, sekä etsiville nuorisotyöntekijöille ja molempien esimiehille ja tiimivastaaville, kaikille hankkeen toiminnoissa mukana olleille opinto-ohjaajille ja opettajille, mukana olleille yrittäjille ja työelämänedustajille, Sivistys- ja kulttuuripalveluiden johtajille ja työkavereille, Byströmin nuortenpalveluille, Business Oululle, Demola Oululle, hankkeen ohjausryhmälle, rahoittajalle, sekä kaikille niille tahoille joiden kanssa on ollut ilo tehdä työtä hankkeen aikana!

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020